

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
41 (1999)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2000

9 9990385

150, —

PŘEHLED VÝZKUMŮ 41 (1999)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., RNDr. Vladimír Hašek, DrSc.,
Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš, Alice Del Maschio,
Dana Gregorová

Na titulním listě: Orlovice, okr. Vyškov. Letecký dokumentační snímek
zaniklého hradu.

Tisk: BEKROS

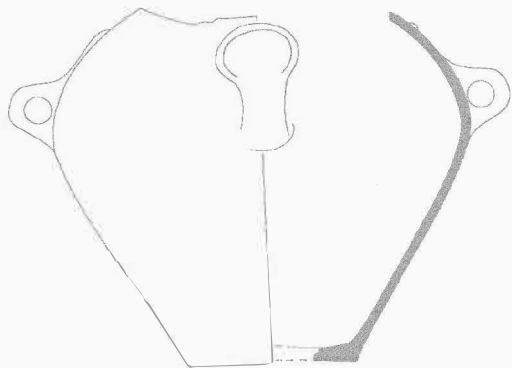
Náklad: 350 ks

© 2000 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

K 521 – plýtká kruhová jáma s jednolitou výplní - poskytl větší množství keramiky starší fáze prvního stupně (KNP IA). Zcela nebo částečně rekonstruovat se podařilo 6 nádob. V případě objektu K 528 se jednalo o kruhovou zásobní jámu se zvrstveným zásepem. Na jejím dně leželo torzo čtyřúhelné amfory s kruhovými aplikacemi nad horním úponem uch (obr. 1).

Obr. 1. Kostelec na Hané (okr. Prostějov), „Kozí brada“ (výstavba místní komunikace). Torzo amfory KNP z objektu K 528. „Kozí brada“ (Beim Straßenbau). Trichterbecherkultur. Objekt K 528 - Torso einer Amphore.

„V obci“. KNP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při snižování terénu pro plánovanou komunikaci vedoucí ve východním sousedství stávající silnice vedoucí kolem ZŠ směrem ke hřbitovu byl vedle jiného prozkoumán i jeden objekt z baalberské fáze KNP. Vedle typické keramiky byl získán i zlomek šálku s výzdobou provedenou technikou brázděného vpichu.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Kostelec na Hané (Bez. Prostějov). „Kozí brada“. TBK. Siedlung. Rettungsgrabung;
„V obci“. TBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

NEMILANY (okr. Olomouc)

„Na kopci“. Eneolit (KNP, KZP, KŠK). Sídliště, pohřebiště. Záchraný výzkum.

V roce 1999 bylo na trase dálnice zachyceno osídlení kultury s nálevkovitými poháry (3 jámy) a kultury se zvoncovitými poháry (11 jam). Na nejvýše položeném místě odkryté trasy bylo odkryto část pohřebiště kultury se šňůrovými poháry (6 hrobů). K eneolitu můžeme patrně též zařadit i druhotný kostrový pohřeb v jámě v poloze „Kapitulní“. Viz. středověk – Nemilany „Na kopci, Kapitulní“.

Marek Kalábek, Petr Vitula, AC VMO

Resumé:

Nemilany (Bez. Olomouc). „Na kopci“. Äneolithikum (TBK, GBK, Schnurkeramik). Siedlung (TBK), Gräberfeld (GBK, Schnurkeramik). Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Řepčín, okr. Olomouc)

„Pod hřbitovem“. Pohřebiště(?). Eneolit - KNP. Záchraný výzkum.

Na základě dohody uzavřené mezi k. a. s. GLOBUS a Archeologickým centrem VMO byl proveden záchraný archeologický výzkum na ploše 16 ha při výstavbě supermarketu. Lokalita se nachází v Olomouci-Řepčíně, v blízkosti ulice Pražská, po levé straně silnice Olomouc - Mohelnice. Lokalitu lze identifikovat na mapě ZM ČSR 1:10000, listu 24-22-19, v prostoru kolem bodu vymezeného koordinátou 185 mm od Z s. č. a 325 mm od J s. č. Nadmořská výška naleziště měla hodnotu 236 m. Z geomorfologického hlediska se lokalita nachází na mírném návrší, které přechází v pravobřežní terasu řeky Moravy. Geologické podloží zde tvoří pestrobarevné třetihorní jíly s vysokým podílem hrubozrnného říčního štěrku, a místy i s valouny křemene. Barva se pohybovala od cihlově červeného jilu až po hnědožluté nivní usazeniny.

Již při zpracování územní archeologické studie, jejíž součástí byl průzkum pedologickou tyčí na vytipovaných plochách a sondáž za pomoci UDS, byla objevena skrumáž keramiky z období eneolitu, interpretovaná posléze jako hrob. V bezprostředním okolí tohoto nálezu, na ploše cca 1,5 ha, byla později provedena skrývka zemními stroji UDS. Zbytek ploch byl prosondován a skryt buldozery za odborného dohledu pracovníka AC VMO. Při skrývce se v blízkosti již zmíněného hrobu začala na hranici ornice a podloží objevovat keramika. Pouze ve dvou případech byl rozlišen zásep objektů od okolního podloží, zbývající dva nálezy tvořily pouze shluky keramiky. Poněvadž se jednalo o záměrně uloženou keramiku, někdy i v kombinaci se štípanou industrií, byly objekty interpretovány jako hroby, případně jako jejich zbytky, ačkoliv se ani v jednom případě nedochovalo kosterní pozůstatky. Jejich absenci lze přisuzovat agresivnímu podloží nebo intenzivní zemědělské činnosti, ale nelze vyloučit ani to, že mohlo jít o kenotafy.

Podle keramiky z hrobu č. 1, kde se zachovaly rekonstruovatelné tvary nádob, byly tyto nálezy datovány do starší fáze kultury nálevkovitých pohárů.

Filip Šrámek, Petr Vitula, AC VMO

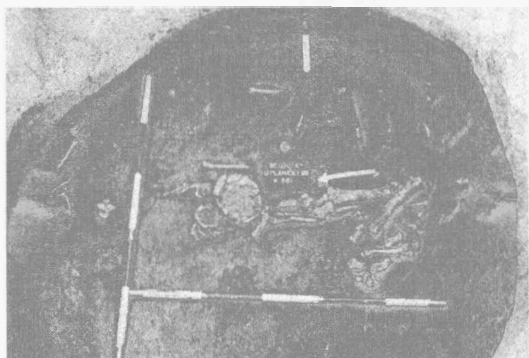
Resumé:

Olomouc (Kataster Řepčín, Bez. Olomouc) „Pod hřbitovem“. Gräberfeld (?). Trichterbecherkultur. Rettungsgrabung.

SELOUTKY (okr. Prostějov)

„U planičky“. Jordanovská skupina, KNP, mladý eneolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci záchranného archeologického výzkumu v Seloutkách - „U planičky“ byla identifikována téměř desítkou objektů, které náleží eneolitickému osídlení. Přírodní poměry a historie výzkumů - viz. kapitola Neolit, Seloutky - „U planičky“. Osídlení zde pokračuje přes sporadické doklady keramiky jordanovské skupiny sídlišťem kultury s nálevkovitými poháry (dále KNP) - fáze Ib a II. Z něho je důležitý především druhý zjištěný pohřeb na sídlišti (po pohřbu LnK v objektu 527), který se nacházel v menší zásobní jámě. Jednalo se o skelet dítěte do 5 let věku, které bylo také původně uloženo ve skrčené poloze, pravděpodobně na pravém boku, obličejem k východu (viz. obr. 1). Skelet byl však dislokován drobnými hlodavci a nenacházel se v původním uložení. U tohoto pohřbu lze také sledovat příklady rituálních praktik tehdejší doby. Přimo u hlavy dítěte se nacházeli v původní poloze dvě nohy skotu a u nich ještě celý skelet psovité šelmy (pes, liška). Jáma pak byla s největší pravděpodobností okamžitě zasypana žlutou spraší a půl metru nad dnem bylo objeveno velké žebro ze skotu a celá kamenná sekera. Za poslední dva roky se jedná na Prostějovsku o čtvrtý takový nález pohřbu na sídlišti KNP.

Obr. 1. Seloutky (okr. Prostějov), „U planičky“. Dětský pohřeb s rituálně uloženými částmi zvířat kultury s nálevkovitými poháry. Kindergrab mit rituell beigelegten Teilen von Tieren. Foto Z. Čižmář.

Konec eneolitického osídlení je na lokalitě doložen pouze jako intruze v neckovitým příkopu kulturního komplexu popelnicových polí, z kterého

pochází několik zlomků keramiky. Ty lze rámcově zařadit do období mladého eneolitu.

Zdeněk Čižmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Seloutky (Bez. Prostějov). „U planičky“. Jordanower Kultur, TBK, Jungäolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

SLAVKOV (okr. Uherské Hradiště)

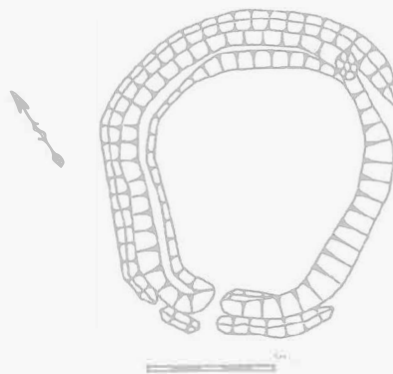
„Kolo“. Eneolit. Povrchový sběr.

Během května a listopadu 1999 byla provedena prospekce opevněného výšinného sídliště v poloze „Kolo“, kóta 474,5 m n., k. ú. Slavkov, okr. Uherské Hradiště. Byl pořízen přibližný plán dochovaných zbytků fortifikace - opevnění má oválný uzavřený půdorys s delší osou ve směru severovýchod - jihozápad a je dobře patrné po celém obvodu, na nejlépe přístupných místech od S, Z a J je tvoří asi 15 m široký val doplněný na vnější straně mělkým příkopem. Vnitřní prostor vymezený opevněním má rozlohu zhruba 0,6 ha. Dataci do eneolitu uváděnou J. Pavelčíkem (Pavelčík 1987) se nepodařilo i přes opakovanou povrchovou prospekci ověřit žádnými novými nálezy, hradiště je dle dosavadních poznatků nálezově velmi chudé.

David Parma, FF MU Brno

Literatura:

Pavelčík, J. 1987: Terénní průzkum ve Slavkově (okr. Uherské Hradiště). PV 1984, 77.

Obr. 1. Slavkov (okr. Uherské Hradiště), „Kolo“. Půdorys opevnění. Grundriß der Befestigung.

Resumé:

Slavkov (Bez. Uherské Hradiště), „Kolo“. Äneolithikum. Oberflächensammlung.